

Conținutul articolelor / punctelor din proiectul de Documentație de Licitare	Nr.	Conținutul obiecției/ propunerii/ recomandării	Raționament
25. Garanția pentru Ofertă 25.1. Solicitantul va include în dosarul cererii o Garanție pentru Ofertă în cuantumul stabilit ca valoarea maximă în suma de 400 000 lei moldovenești și valoarea calculată în baza valorii de 15 lei moldovenești /kW/h pentru fiecare kW din Capacitatea ofertată și fiecare oră din Zonele de timp corespunzătoare Capacității ofertate. La calculul Garanției pentru Ofertă, pentru fiecare oră, Capacitatea ofertată va corespunde valorii cumulative a tuturor Capacităților de echilibrare pentru toate Loturile din cadrul Ofertei, pentru ora respectivă, conform Zonelor de timp indicate în Ofertă pentru fiecare Lot. Pentru o Ofertă cu Capacitatea Ofertată cumulativă de 10 MW depusă pentru toate Zonele de timp (24 ore), valoarea Garanției va fi de 3 600 000 lei moldovenești.	1	1. Punctul 25.1 necesita a fi revizuit ca să fie explicit și intelesă modalitatea de calcul a valorii Garanției de Ofertă. Acest lucru a fost constatat și în cadrul sedinței organizate de ÎS Moldelectrica unde mai mulți participanți au tratat diferit înțelesul și modalitatea de calcul a valorii Garanției de Ofertă. Se propune redactarea acestui punct, care ar adauga mai multă claritate, după caz prezentarea unor exemple și mai explicative. 2. Valoarea pentru garantia de oferta de 15 lei/kW/h cu mult depaseste valoarea pentru garantia de oferta din licitatie privind acordarea de statut de elegibil mare realizată recent, care în cazul tehnologiei solare este de 153 lei/kW pentru Capacitate ofertată. iar pentru 1 MW servicii de echilibrare doar pentru 24 ore avem o garantie de 360 mii lei. 3. Valoarea propusa de 6 lei/kW/h ar fi la nivelul similar utilizat la licitație pentru producatori eligibili mari din surse regenerabile. <u>Redacția propusă:</u> 25. Garanția pentru Ofertă 25.1. Solicitantul va include în dosarul cererii o Garanție pentru Ofertă în cuantumul stabilit ca valoarea maximă dintre suma de 200 000 lei moldovenești și valoarea calculată de 6 lei moldovenești /kW/h pentru fiecare kW din Capacitatea ofertată și fiecare oră din Zonele de timp corespunzătoare Capacității ofertate. La calculul Garanției pentru Ofertă, pentru fiecare oră, Capacitatea ofertată va corespunde valorii cumulative a tuturor Capacităților de echilibrare pentru toate Loturile din cadrul Ofertei, pentru ora respectivă, conform Zonelor de timp indicate în Ofertă pentru fiecare Lot. Pentru o Ofertă cu Capacitatea ofertată cumulativă de 10 MW depusă pentru toate Zonele de timp (24 ore), valoarea Garanției va fi de 3 600 000 lei moldovenești.	Se acceptă parțial. Valoarea propusă inițială este estimată de a nu depăși 2,5% din investiție. 25.1. Solicitantul va include în dosarul cererii o Garanție pentru Ofertă în cuantumul stabilit ca valoarea maximă între suma de 400 000 lei moldovenești și valoarea calculată în baza valorii de 15 lei moldovenești /kW/h pentru fiecare kW din Capacitatea ofertată și fiecare oră din Zonele de timp corespunzătoare Capacității ofertate. La calculul Garanției pentru Ofertă, pentru fiecare oră, Capacitatea ofertată va corespunde valorii cumulative a tuturor Capacităților de echilibrare pentru toate Loturile din cadrul Ofertei, pentru ora respectivă, conform Zonelor de timp indicate în Ofertă pentru fiecare Lot. Pentru o Ofertă cu Capacitatea Ofertată cumulativă de 10 MW depusă pentru toate Zonele de timp (24 ore), valoarea Garanției <u>pentru oferta</u> va fi de 3 600 000 lei moldovenești. <u>Pentru o ofertă cu o capacitate ofertată de 5 MW pentru un produs RRFa cu interval de furnizare de 2 ore și o capacitate ofertată de 10MW pentru 12 ore pentru un produs RRFm, valoarea garanției va constitui 2 500 000 lei moldovenești.</u> <u>Formula de calcul:</u> $GFO = \max \left(400000, \sum_{l \in \{loturi\}} \sum_{zt \in \{zone \text{ de timp în lotul } l\}} PO_{l,zt} * n_{l,zt} * 15 \right) \text{ [lei moldovenești]}$ Unde: GFO – Garanția pentru oferta; $PO_{l,zt}$ – Capacitatea ofertată pentru lotul l și zona de timp zt $n_{l,zt}$ – numărul de ore pentru lotul l și zona de timp zt
34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor:	2	Solicitantul se poate baza pe acreditările sau experiența unor societăți afiliate care fac parte din același grup pentru a îndeplini Criteriile de calificare, numai cu condiția să poată demonstra că deține un control efectiv asupra societății respective. În acest scop, acesta va prezenta dovezi că exercită controlul, care pot include extrase de societate, acte constitutive.	Se acceptă parțial. 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor:

h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani;		<u>Redacția propusă:</u> 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în calitate de solicitant individual sau ca parte a unui grup de companii în dezvoltarea și/sau operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani;	(h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani sau <u>Solicitantul va prezenta angajamentul privind susținerea tehnică și profesională a terțului conform Anexei nr.13 și documentele și informațiile pentru confirmarea experienței terțului respectiv;</u>
34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: f) Nici Solicitantul, nici asociații acestora direcți sau indirecti, nici beneficiarul efectiv, nici filialele, sucursalele sau agențiile acestuia, nu are reședința sau exercită activități, fac comerț cu țările care fac obiectul sancțiunilor Uniunii Europene sau ale Organizației Națiunilor Unite sau sunt incluse în lista jurisdicțiilor ce nu implementează standarde internaționale de transparență aprobată de Guvern sau se află într-una din situațiile de excludere conform Legii nr. 174/2021 privind mecanismul de examinare a investițiilor de importanță pentru securitatea statului;	3	Nu este clar cine va face aceste verificări și dacă membrii Comisiiei de licitație au atribuții necesare. Se necesită confirmarea dacă, în cadrul prezentei proceduri de licitație, este necesară obținerea aprobării prealabile a Consiliului de aprobare a investițiilor strategice, în cazul când Solicitantul îl are deja obținut de către un participant în licitația anterioară privind atribuirea statutului de producător eligibil mare, reieșind din prevederile pct. 34.1 lit. (f). Totodată, prin aceeași adresare se solicită clarificarea noțiunii de „situație de excludere”, în sensul indicat în punctul respectiv. <u>Actiunea propusă:</u> Clarificare suplimentară	Comentariu. Solicitantul va semna Declarația conform Anexei 3 și pentru evitarea eventualelor dubii rezonabile, poate anexa documente confirmative. Astfel, ANEXA 3 „Declarație pe proprie răspundere pentru solicitanți” se completează cu următorul conținut: - La prezenta declarație se anexează: - Certificat privind lipsa restanțelor față de buget; - Cazier judiciar (pentru persoane fizice și Reprezentantul Solicitantului); - Alte documente care atestă admisibilitatea.
34.2. lit j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul trebuie să prezinte documente justificative: a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani; b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;	4	De ajustat pct 34.2. lit j) luind în considerare experiența de grup. În practica internațională, grupurilor de afaceri se bazează pe extinderea internațională prin crearea de filiale care, în etapele lor inițiale, se sprijină pe experiența grupului. În timp, după finalizarea transferului de cunoștințe, aceste întreprinderi de proiect ajung să devină surse de experiență pentru noi operațiuni în alte țări. Așa cum este menționat în termenii de referință ai concursului pentru energie regenerabilă. A fost eliminat cuvântul "valabile" deoarece aceste documente nu au careva termen de valabilitate.	Se acceptă parțial. 34.2. (j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul <u>sau terțul care depune angajamentul privind susținerea tehnică și profesională conform Anexei nr.13</u> trebuie să prezinte documente justificative: a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani;

		<u>Redacția propusă:</u> 34.2. lit j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul trebuie să prezinte documente justificative: a) lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant individual sau ca parte a unui grup de companii în ultimii 7 ani; b) certificate de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;	b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;
40. Evaluarea Ofertelor financiare și stabilirea Ofertelor calificate 40.1. OST, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte, anunță Solicitanții declarați admisibili, despre data, ora și locul ședinței de deschidere și evaluare a Ofertelor financiare și Informațiilor tehnice	5	În scop de majorare a transparenței procesului de licitație de așa anvergură, se propune modificarea conținutului pct.40.1 și participarea șa ședințe a observatorilor independenți din partea Ministerului Energiei, ANRE și Delegației UE. Asigurarea transparenței, imparțialității și credibilității procesului este foarte importantă nu doar pentru Moldelectrica, ci și pentru imaginea internațională a Moldovei. Participarea membrilor din diferite organizații — Ministerul Energiei, ANRE, Delegația Uniunii Europene — în calitate de observatori ai procesului reprezintă o bună practică internațională, care permite o evaluare integrală și obiectivă a ofertelor, asigurând că deciziile se bazează pe criterii profesionale și verificabile <u>Redacția propusă:</u> 40. Evaluarea Ofertelor financiare și stabilirea Ofertelor calificate 40.1. OST, cu cel puțin 5 zile lucrătoare înainte, anunță Solicitanții declarați admisibili, despre data, ora și locul ședinței de deschidere și evaluare a Ofertelor financiare și Informațiilor tehnice. În calitate de observatori la sedința vor fi invitați reprezentanții Delegației UE, Ministerului de Energie și ANRE.	Nu se acceptă. Achiziția este realizată de către operatorul de sistem pentru servicii oferite acestuia în conformitate cu HANRE de impunere a obligației de serviciu public. Suplimentar pentru transparența : - documentația de licitație este avizată de ANRE; - Ședințele de deschidere sunt desfășurate cu participarea solicitanților. Totodată, este asigurat dreptul de contestare la diferite etape: - pct. 32.6. În termen de 5 zile lucrătoare de la expedierea notificării indicate în pct. 32.5., Solicitantul poate contesta decizia de respingere la OST. Contestarea trebuie să precizeze și să justifice motivele pentru care respingerea nu a fost conformă cu Documentația de licitație. După primirea contestației, OST, în termen de 5 zile lucrătoare, examinează și decide cu privire la contestația depusă. În cazul în care contestația se acceptă, OST actualizează și emite un nou proces-verbal privind examinarea cererilor și a admisibilității Solicitanților. -46.1. Orice Solicitant are dreptul de a contesta rezultatele licitației în termen de 10 de zile lucrătoare la ANRE, în conformitate cu prevederile legislației în vigoare . Menținerea echilibrului între transparență vs confidențialitate, calitatea de observator nu reprezintă

			rezultatul invocat prin " <i>asigurând că deciziile se bazează pe criteriile profesionale și verificabile</i> ".
45.2. Garanția de prestare a serviciului de echilibrare va fi pusă la dispoziție de către Solicitantul câștigător în termen de 10 de zile de la semnarea CFCE și va avea valoarea și valabilitatea specificată în respectiva Garanția de prestare a serviciului de echilibrare.	6	Similar ca și în celelalte puncte este indicat ca sunt zile lucrătoare, deși și această este destul de mic. <u>Redacția propusă:</u> 45.2. Garanția de prestare a serviciului de echilibrare va fi pusă la dispoziție de către Solicitantul câștigător în termen de 10 de zile lucrătoare de la semnarea CFCE și va avea valoarea și valabilitatea specificată în respectiva Garanția de prestare a serviciului de echilibrare.	Se acceptă. 45.2. Garanția de prestare a serviciului de echilibrare va fi pusă la dispoziție de către Solicitantul câștigător în termen de 10 de zile lucrătoare de la semnarea CFCE și va avea valoarea și valabilitatea specificată în respectiva Garanție de prestare a serviciului de echilibrare.
38. Dreptul OST de a respinge oricare sau toate Ofertele OST va respinge orice Ofertă care nu îndeplinește criteriile de calificare, fără a angaja astfel vreo răspundere față de Solicitanți.	7	Nu este clar care sunt criteriile de calificare? În text de mai multe ori se menționează de criterii de calificare dar care lipsesc descrise în Documentația de licitație	Comentariu. La definiții se regăsește Criteriile de calificare înseamnă criteriile referitoare la îndeplinirea criteriilor în cadrul etapelor de admisibilitate și evaluare a Ofertelor conform prezentei Documentații de licitație. Criteriile de calificare se referă la evaluarea propriu-zisă a informației tehnice și a informației financiare, menite să verifice conformitatea documentației de licitație.
Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11 – 30.11.2025 V Termenul limită de depunere a ofertelor 30.11.2025 VIII Anunțarea Câștigătorilor licitațiilor Până la 31.12.2025	8	Propunem modificarea calendarului din Anexa nr.10, indicând termenul limită de depunere a ofertelor data de 31 ianuarie 2026, dat fiind faptul ca urmează a fi licitate mai multe servicii într-o singură licitație și toate din aceste servicii sunt foarte complexe, care impun analize detaliate și scenarii diferite pentru fiecare serviciu, de asemenea timp adițional necesar pentru pregătirea configurației echipamentelor, solicitarea și recepționarea ofertelor. Prelungirea termenului de depunere a ofertelor solicitată este justificată pentru a asigura o concurență reală și de calitate. Timpul suplimentar le permite ofertanților să pregătească propuneri tehnice și economice solide, să obțină informații precise de la furnizori și să respecte cerințele din caietul de sarcini fără erori formale. Acest lucru contribuie la transparență, egalitate de șanse și la participarea unui număr mai mare de competitori, inclusiv a potențialilor investitori internaționali, consolidând astfel legitimitatea și succesul procesului de licitație. Corespunzător celorlalte termene au fost ajustate, nu este	Se acceptă parțial. Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11.2025 – <u>31.12.2025</u> V Termenul limită de depunere a ofertelor <u>31.12.2025</u> VIII Anunțarea Câștigătorilor licitațiilor Până la <u>06.02.2026</u>

		argumentata perioada de o luna de anuntare a cistigatorilor licitatiei. <u>Redactia propusa:</u> Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11.2025 – 31.01.2026 V Termenul limită de depunere a ofertelor 31.01.2026 VIII Anunțarea Câștigătorilor licitațiilor Până la 28.02.2026	
Anexa 12 Specificația licitației Specificații generale 2. Termenul limită de lansare a operării comerciale: [31.12.2027]	9	Se propune extinderea termenului limita de punere în funcțiune a instalatrilor până la 31 decembrie 2029. Propunerea de extindere a termenului de punere în funcțiune a centralei electrice / bateriei de stocare este pe deplin justificată prin cauze independente de participantul la concurs și de natură obiectivă, legate de disponibilitatea internațională a motoarelor. Conform informațiilor primite de la producător, dacă comanda se face în prezent, cea mai apropiată dată posibilă de livrare ar fi în iulie 2028, din cauza cererii globale ridicate și a termenelor lungi de fabricație, neexistând posibilitatea materială de a respecta calendarul inițial din 31.12.2027. <u>Redactia propusa:</u> Anexa 12 Specificația licitației Specificații generale 2. Termenul limită de lansare a operării comerciale: [31.12.2029]	Se acceptă parțial. Unul din scopurile licitației este de a asigura în timp proxim capacitățile de echilibrare. Astfel, extinderea termenului de prestare a serviciului de echilibrare minimizează efectele scontate. Operatorul de sistem nu realizează activitate comercială și nu face evaluări ale pieței, în special a echipamentelor și alte necesități, bazate pe principiul economiei de piață. Anexa 12 se modifică după cum urmează: 2. Termenul limită de lansare a operării comerciale: [30.06.2028]
Posibilitatea ieșirii din contract	10	Furnizorul are dreptul sa decida in cazul indisponibilitatii neplanificate sau alte evenimente majore sa suspende unilateral prestarea serviciilor de echilibrare prin informarea in prealabil a OST. In scopul facilitarii prestarii serviciilor de furnizare de scadere de putere pentru a mentine minimul tehnic de functionare a utilajului producatorul trebuie sa aiba aceasta posibilitate. <u>Redactia propusa:</u> 3. Drepturile Furnizorului serviciilor de echilibrare: Art 12 h) suspendarea totala sau partiala a prestarii serviciilor de echilibrare 16. Încetarea Contractului Art 38 d) nefurnizarea a cel puțin 50% din servicii de echilibrare	Se acceptă parțial. Art. 12, se completează cu lit. (h) în următoarea redacție: h) suspendarea prestării serviciilor de echilibrare în limitele prevăzute în documentația de referință, conform prezentului Contract. Contractul reprezintă un angajament pentru OST ce ține de achitarea serviciului, iar furnizorul serviciilor de echilibrare are obligații corelative de prestare a serviciului. Suspendarea este acceptată pentru 5% de timp. Propunerea de modificare a art. 38, lit d), privind includerea coeficientului de 50% nu este justificată, reieșind din scopul serviciului prestat. În cazul furnizării a

		conform Ofertei din cadrul Licităției până la Termenul limită de lansare a operării comerciale.	51%, de exemplu, OST nu are posibilitatea de a asigura partea neacoperită, fiind angajat prin contract, dar nici posibilitatea de a achiziționa altfel.
34. Criterii de admisibilitate a Solicitantului 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor:	11	Se propune, ca pentru prestarea serviciilor licitate Solicitantul va instala echipamente noi sau va utiliza instalații existente cu echipamente care nu au fost utilizate anterior și sunt de producție nouă, fabricate cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice respective. În cadrul licitației nu ar trebui să li se permită ofertanților să concureze cu echipamente noi și second-hand (folosite), deoarece ofertele nu sunt comparabile în ceea ce privește calitatea, durata de viață și valoarea. Se încalcă principiul egalității condițiilor, iar competiția devine dezechilibrată, ceea ce duce la discriminare prin acordarea unui tratament și a unor oportunități inegale ofertanților <u>Redacția propusă:</u> 34. Criterii de admisibilitate a Solicitantului 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: i) Dovada ca echipamentul este nou fabricate cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice respective.	Se acceptă parțial. Se completează Anexa nr. 5, partea a 2-a, după cum urmează: - se angajează să asigure prestarea serviciilor oferite cu utilizarea instalației noi sau existente cu echipamente fabricate cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice sau instalații de stocare, componente a UFR/GFR și prezentarea dovezilor corespunzătoare, în termen de până la 10 zile lucrătoare, prealabil punerii în funcțiune.
Taxa de mediu	12	În prezent Legislația RM nu prevede obligații ce tin de achitarea taxelor de mediu pentru centralele mai mari de 20 MW, dar care se regasesc în Legislația DIRECTIVA 2003/87/CE, Anexa 1. Este necesar de prevăzut în Documentația de licitație, că introducerea noilor taxe în perioada contractuală, care nu au fost luate în calcul la momentul semnării contractului, va duce la actualizarea preturilor contractate, Solicitantului fiind compensate costurile noi generate de noi taxe și tarife aprobate prin Legislație. Din start cei care participă cu motoare de ardere internă sunt dezavantajați. <u>Acțiunea propusă:</u> Clarificare suplimentară	Comentariu. OST achiziționează servicii de echilibrare în baza contractului de echilibrare, similar cu contractul-cadru, aprobat de către ANRE, cu extinderea termenului de achiziție. Taxele de mediu la care se face referire, depășesc obiectul acestei licitații, plata acestor taxe se reflectă în costurile energiei de echilibrare.
24. Perioada de valabilitate a Ofertei 24.1. Oferta rămâne valabilă pentru o	13	Având în vedere faptul că furnizorii de echipamente și utilaje, atît pentru producerea motoarelor cu ardere internă pe gaze cît	Nu se acceptă.

perioadă de 140 zile după termenul limită de depunere a Ofertelor, așa cum este stabilit de OST în conformitate cu Anexa nr. 10.		și pentru producerea echipamentelor necesare pentru soluțiile BESS oferă un termen limitat pentru ofertele lor, se propune modificarea pct.24.1 cu indicarea termenului de valabilitate a ofertei de 60 zile dar pentru persoanele fizice sau juridice. <u>Redacția propusă:</u> 24. Perioada de valabilitate a Ofertei 24.1. Oferta rămâne valabilă pentru o perioadă de 60 zile după termenul limită de depunere a Ofertelor, așa cum este stabilit de OST în conformitate cu Anexa nr. 10.	Ținând cont de faptul că pentru solicitanții nerezidenți este prevăzut un termen prin care aceștia urmează să înregistreze, cât și un procesul de atribuire, în cazul în care în termenul nu semnează contractul și nu va fi prezentată garanția financiară, va fi inițiat procesul de evaluare a listei solicitanților care nu au fost declarați câștigători. Astfel că termenii indicați vin să acopere situațiile menționate mai sus.
ANEXA 11 Contract DE FURNIZARE A CAPACITĂȚII PENTRU ECHILIBRARE 3. Drepturile Furnizorului serviciilor de echilibrare: Art.12 FSE are următoarele drepturi: d) în situații justificate, notificate de FSE, acesta are dreptul să ceseze drepturile și obligațiile acestui Contract către un alt furnizor al serviciilor de echilibrare semnat de contract de furnizare de capacități pentru echilibrare; f) cantitatea de capacități pentru echilibrare cesionată corespunzătoare fiecărui tip de capacitate și sens, pentru fiecare zi și ID din perioada de timp pentru care se realizează cesiunea;cesiunea drepturilor și obligațiilor privind cantitățile contractate de capacități pentru echilibrare, se realizează prin semnarea anexelor de cesionare de către cedent și cesionar prin mijloace electronice (fișier tip pdf), în care prețul capacității pentru echilibrare rămâne nemodificat. Anexele de cesionare sunt transmise prin e-mail la adresele electronice de corespondență precizate în Anexa nr.2	14	Nu se va permite cesionarea dreptului de a furniza capacitate de echilibrare licitată. Eliminarea art. 12 lit. d) și f) din contract. Aceasta va permite de a avea un angajament ferm și durabil față de proiect și pentru a evita speculațiile ulterioare. <u>Acțiunea propusă:</u> Eliminarea Art 12 d) f)	Nu se acceptă. Contractul-tip, aprobat de către ANRE, prevede dreptul de a cesiona. Acest drept, este aplicabil cu titlu de excepție, în situații justificate și poate fi utilizat inclusiv în cazul incidentelor neplanificate, în care instalațiile nu pot asigura prestarea serviciului.
Prețul plafon stabilit pentru loturile licitate	15	Propunerea este de a revizui prețurile plafon pentru a încuraja atragerea investitorilor internaționali. Un obiectiv strategic al Moldovei este atragerea investitorilor internaționali care să completeze capitalul local, aducând	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează:

	tehnologie, experiență operațională și capacitate financiară. Investitorii trebuie să perceapă că există un mediu competitiv, dar cu oportunități stimulative și realizabile. Stabilirea unui preț plafon prea scăzut într-o licitație descurajează participarea ofertanților internaționali. Pe termen mediu, acest lucru reduce concurența reală și contravine obiectivului de atragere a investițiilor străine directe. Concurența trebuie să se manifeste în prețul ofertat, nu prin impunerea unui plafon semnificativ sub nivelul prețurilor regionale, ceea ce duce la degradarea calității, oferirea de echipamente uzate și, așa cum s-a observat în licitația pentru energie regenerabilă, descurajează capitalul internațional să investească în Moldova. În schimb, un plafon realist permite tuturor — locali și internaționali — să concureze în eficiență, experiență, propunere tehnică și preț. Având în vedere faptul că prin Hotărârii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.561 din 29.09.2025, operatorului sistemului de transport al energiei electrice Î.S. „Moldelectrica” a fost impusă obligație temporară de serviciu public de achiziție a capacităților de echilibrare prin alte mecanisme decât mecanismul de piață, ținând cont de, fără se limita la, Hotărârea Guvernului nr.26/2025 din 29.01.2025 și Art.72 din Legea cu privire la energia electrică și faptul că în documentație de licitație s-a fixat prețul plafon, consideram că acest preț plafon trebuie să fie aprobat de către ANRE și/sau explicat modalitatea de calcul a acestui preț. Nu este clar modalitate de stabilirea a preturilor plafon pentru fiecare din loturi, si sunt cu mult mai mici decit preturile la aceste servicii din regiune și aceasta în timp de R.Moldova se află în situația de lipsa totală a entităților de echilibrare și necesită o piață mai atractivă pentru investitori. Prin fixarea preturilor plafon foarte mici comparabil cu preturile din regiune pentru asemenea servicii, piața R. Moldova devine neatractivă pentru investitori. Pentru comparație într-o țară vecină un investitor ar obține un preț per capacitate de 4 ori mai mare, de asemenea ar avea o perioada contractata mai mare, ca exemplu în Ucraina, de 5 ani. Din discutii si sedinta sa inteles ca sa indicat costul investitiei specifice de 800 mii euro/MW pentru motoatele/turbine cu gaz in realitate costurile sunt cu mult mai mari cu 25-30%. Chiar si cu costul mentionat nicidecum nu ne apropiem de preturile plafon	RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an;
--	---	--

		anuntate. Analizând preturile din piețele din regiune aceste sunt cu aproximativ 25% mai mici. Diferenta de preturi între RRFa și RRFm este foarte mică, fapt care nu poate avea loc într-o piață, exemple fiind și preturile din regiune. Atit pentru RRFa și RRFm este stabilit pretul plafon de 140 lei, in realitatea diferenta de pret intre aceste 2 servicii ar trebui sa fie dubla. Lipsa diferentei de pret intre RRFa și RRFm indica clar optarea spre tehnologia BESS in decrimentul tehnologiei motoarelor cu ardere internă. Necesitatea păstrării diferenței de pret este necesara in scopul de as recupera utilajul supus unei uzuri considerabile activind in regim de RRFa.	Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table><tr><th></th><th>RSF</th><th colspan="2">aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr><tr><td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>1.0</td></tr><tr><td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td><td>0.6</td></tr><tr><td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td colspan="2">168</td><td>240</td></tr><tr><td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td colspan="2">200</td><td>280</td></tr></table>		RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0	Timp returnare investiție	3	6	5	6	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280
	RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h																													
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0																													
Timp returnare investiție	3	6	5	6																													
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6																													
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240																													
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280																													
Anexa 12 Lot nr. 1 - Servicii de echilibrare de tip RSF Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 330 lei	16	Analizând tranzacțiile reale efectuate pe pagina web https://transparency.entsoe.eu/ valorile medii inregistrate pe parcursul anului 2025 pentru piața din România este de 1.350 lei/h*MW, in RM se propune 330 lei/h*MW si nu este clar cum au fost calculate aceste cifre și propunem ca sa fie luat in calcul pretul din Romania. In prețul plafon trebuie sa fie includea si eneria livrata. In propunerea noastra acest cost este inclus. <u>Redacția propusă:</u> Lot nr. 1 - Servicii de echilibrare de tip RSF Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 1350 lei	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: - Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; - Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. - Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; - Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața																														

			energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table><tr><td></td><td>RSF</td><td colspan="2">aFRR, FRR_2h</td><td>mFRR_12h</td></tr><tr><td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>1.0</td></tr><tr><td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td><td>0.6</td></tr><tr><td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td colspan="2">168</td><td>240</td></tr><tr><td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td colspan="2">200</td><td>280</td></tr></table>		RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0	Timp returnare investiție	3	6	5	6	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280
	RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h																													
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0																													
Timp returnare investiție	3	6	5	6																													
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6																													
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240																													
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280																													
Lot nr. 2 - Servicii de echilibrare de tip RRFa la creștere si Lot nr. 3 - Servicii de echilibrare de tip RRFa la reducere Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 140 lei	17	Analizând tranzacțiile reale efectuate pe pagina web https://transparency.entsoe.eu/ valorile medii înregistrate pe parcursul anului 2025 pentru piața din Ucraina este de 400 lei/h*MW și în România de 195 lei/h*MW, în RM se propune 140 lei/h*MW nu este clar cum au fost calculate aceste cifre și propunem sa se ia ca referință pretul din România. Motivul de luare a referință a prețurilor din România fiind un exemplu de piață funcțională din regiune cu care R. Moldova are interconexiune și din care este complectat necesarul de consum atât de energie electrică cât și cea de gaz, ultimul fiind necesar pentru fnctionarea utilajului pentru piața de echilibrare. Piața din Ucraina fiind plafonată din cauza războiului, din aceste considerenete nu poate fi luată ca reper pentru copmarație. Prețurile în țările UE sunt relativ mai mari Franta 30 euro/h*MW, Cehia, Finlanda 15 euro/h*MW, Croația 20 euro/h*MW.	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0																														

		<u>Redacția propusă:</u> Lot nr. 2 - Servicii de echilibrare de tip RRFa la creștere si Lot nr. 3 - Servicii de echilibrare de tip RRFa la reducere Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 195 lei	mIn. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mIn. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> </tbody> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								

Lot nr. 4 - Servicii de echilibrare de tip RRFm la creștere pentru intervale de timp de 12h Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 190 lei	18	Analizînd tranzacțiile reale efectuate pe pagina web https://transparency.entsoe.eu/ valorile medii înregistrate pe parcursul anului 2025 prețurile în țările UE sunt relativ mai mari Ungaria 30 euro/h*MW, Cehia 13 euro/h*MW, Finlanda 17 euro/h*MW, Croația 10 euro/h*MW. Propunem un pret mediu de 250 lei/h*MW, avînd ca baza prețurile din țările UE. <u>Redacția propusă:</u> Lot nr. 4 - Servicii de echilibrare de tip RRFm la creștere pentru intervale de timp de 12h Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 250 lei	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținînd contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare;
--	-----------	---	--

			- Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; - Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; - Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								
Lot nr. 5 - Servicii de echilibrare de tip RRFm la creștere pentru intervale de timp de 2h Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 140 lei	19	Analizând tranzacțiile reale efectuate pe pagina web https://transparency.entsoe.eu/ valorile medii înregistrate pe parcursul anului 2025 pentru piața din România de 180 lei/h, în RM se propune 140 lei/h*MW nu este clar cum au fost calculate aceste cifre și propunem sa se ia prețul din România ca fiind un piață funcțională din regiune cu care R. Moldova are interconexiune și din care este complectat necesarul de consul atît de energie electrică cât și cea de gaz, ultimul fiind necesar pentru fnctionarea utilajului pentru piața de echilibrare. Prețurile în țările UE sunt relativ mai mari Franța 30 euro/h*MW, Cehia, Finlanda 15 euro/h*MW, Croația 20 euro/h*MW. <u>Redacția propusă:</u> Lot nr. 5 - Servicii de echilibrare de tip RRFm la creștere pentru intervale de timp de 2h Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 180 lei	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: - Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; - Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. - Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră;																								

			- Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; - Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; - Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; - Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; - Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; - Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> </tbody> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								
Lot nr. 6 - Servicii de echilibrare de tip RRFm la scadere pentru intervale de timp de 2h Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 140 lei	20	Analizând tranzacțiile reale efectuate pe pagina electronica https://transparency.entsoe.eu/ valorile medii înregistrate pe parcursul anului 2025 pentru piața din România de 225 lei/h, în RM se propune 140 lei/h*MW nu este clar cum au fost calculate aceste cifre și propunem să se ia pretul din România de 225 lei/h*MW. Motivul de luare a referință a prețurilor din România este cel că este un exemplu de piață funcțională din regiune cu care R. Moldova are interconexiune și din care este complectat necesarul de consul atît de energie electrică cât și cea de gaz, ultimul fiind necesar pentru funcționarea utilajului pentru piața de echilibrare. Prețurile în țările UE sunt relativ mai mari Franta 30	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW.																								

		euro/h*MW, Cehia, Finlanda 15 euro/h*MW, Croația 20 euro/h*MW. <u>Redacția propusă:</u> Lot nr. 6 - Servicii de echilibrare de tip RRFm la scadere pentru intervale de timp de 2h Preț plafon, lei/ h* MW, fără TVA 225 lei	Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> </tbody> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																				
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																				
Timp returnare investiție	3	6	5																				
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																				
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																				

			Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
34. Criterii de admisibilitate a Solicitantului			Se acceptă parțial.			
34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: (a) – (h)	21	1. Impunerea obligației de a utiliza echipament nou Consider că și în cadrul acestei licitații ar trebui impusă obligația investitorilor de a utiliza echipament nou. Argumente: – Într-adevăr, licitația este pentru capacități de echilibrare. Dar este o mare deosebire între licitațiile curente organizate de TSO pentru astfel de capacități, licitații în care durata maximă a contractului este conformă cu Regulamentul UE 2019/943 - art.6 și această licitație, dedicată exclusiv investițiilor noi. Iar pentru a atrage investiții noi, este oferită facilitatea semnării unui contract pe durată mai lungă, caz în care putem pune condiții suplimentare investitorului, cum ar fi o condiție de vechime a echipamentului. Același raționament este aplicat în cazul surselor regenerabile, unde deși contractul PPA este pentru "energie" (similar "capacitate" în cazul nostru), sunt cerințe multiple privind echipamentul ce urmează a fi instalat, inclusiv privind vechimea acestuia. – Pe piețele internaționale sunt în prezent oferte de baterii (BESS) second hand, fie deja utilizate în sisteme electroenergetice fie recuperate din mașini electrice și oferite ca "second life solutions". Promovarea investițiilor în aceste echipamente second hand au cel puțin trei dezavantaje: (1) durata de viață mult limitată, curba de reducere a puterii disponibile în timp scade abrupt, (2) distorsionează licitațiile, dezavantajând investițiile serioase în echipamente noi, mai scumpe și (3) mută problema reciclării acestor baterii din țările de origine în Republica Moldova. – Este o analogie perfectă între aceste licitații și licitațiile pentru investiții în surse regenerabile: (1) la regenerabile se achiziționează "energie - MWh", la noi se achiziționează "capacitate - MW", (2) se oferă ca facilitate un contract pe termen lung – la regenerabile 15 ani, aici 5 ani maximum (dar probabil vor fi doi sau trei ani maximum) și (3) în ambele cazuri este necesară o investiție nouă. Cum în privința surselor regenerabile am avut o experiență de succes, aceasta ar fi trebuit valorificată și în cazul investițiilor în noi capacități de echilibrare. <u>Redacția propusă:</u>	Se completează Anexa nr. 5, partea a 2-a, după cum urmează: - se angajează să asigure prestarea serviciilor oferite cu utilizarea instalații noi sau existente cu echipamente fabricate cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice sau instalații de stocare, componente a UFR/GFR și prezentarea dovezilor corespunzătoare, în termen de până la 10 zile lucrătoare, prealabil punerii în funcțiune.			

		Propunerea concretă este ca la punctul 34.1 să fie adăugată "lit. i) Dovada ca echipamentul este nou și este fabricat cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice respective."	
	22	2. Prețurile plafon Prețurile plafon propuse sunt foarte mici. Au fost două seturi de prețuri plafon propuse: – Prețuri plafon bazate pe "costuri specifice". Deși acestea pot să ofere o imagine teoretică asupra efortului investițional, aplicarea lor în practică este discutabilă deoarece: (1) este o dinamică a piețelor internaționale de materii prime (oțel) și produse finite (motoare termice, baterii) care face ca valorile "specifice", chiar obținute din proiecte anterioare, să se perimeze rapid în timp pierzându-și relevanța și (2) astfel de "costuri specifice" nu țin seama de particularitățile Republicii Moldova (risc de țară, cheltuieli mai mari cu transportul, cheltuieli mai mari cu instalarea etc.). – Prețuri plafon bazate pe "prețurile de piață", respectiv valori concrete din piețele de capacități din regiune. Utilizarea acestora consider că este mai corectă deoarece investitorul este liber să investească oriunde și nu văd de ce ar investi în Republica Moldova dacă într-o țară vecină ar obține un preț per capacitate de 4 x mai mare. Suplimentar ar avea și alte avantaje – în Ucraina contract clar pe 5 ani, în România avantajul unei piețe de echilibrare mature cu prețuri atractive. Propun utilizarea prețurilor din regiune și nu a celor bazate pe "costuri specifice".	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul

			produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								
	23	3. Posibilitatea ieșirii din contract Obiectivul final este acela de a avea o piață concurențială de capacități în care toți participanții să fie egali. În acest sens consider util să se prevadă posibilitatea investitorului de a ieși din contract fără posibilitatea de revenire. În cazul în care alege ieșirea din contract, investitorul licitează capacitate pe piața concurențială, împreună cu participanții existenți (deocamdată CET Nord). O prevedere similară este și pentru producătorii eligibile din surse regenerabile dar aceasta este trecută în Lege. Neavând în Lege o prevedere similară pentru investitorii în noi capacități de echilibrare, prevederea ar trebui inclusă în documentația de licitație și în contract.	Se acceptă parțial. Se completează art. 38 din Contract de furnizare a capacității pentru echilibrare (Anexa nr.11) cu art. 38 (2) după cum urmează: (2) Furnizor de Servicii de Echilibrare poate să inițieze rezoluțiunea unilaterală a acestui Contract prin notificare înregistrată, efectivă, în treizeci (30) de zile calendaristice de la data exprimării notificării, cu achitarea unei penalități în mărime de 5% din valoarea Garanției de prestarea serviciului de echilibrare, determinată conform Documentației de Licitatie.																								
34.2. Documente justificative: Pentru a respecta criteriile de admisibilitate de mai sus, Solicitantul trebuie să prezinte următoarele documente justificative: ... j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul trebuie să prezinte documente justificative:	24	4. Experiența anterioară Conform punctului 34.2. lit j) solicitantul trebuie să prezinte informația privind experiența anterioară. Cum solicitantul ar putea fi un SPV sau o companie parte a unui grup de companii, consider că în loc de "Solicitant" ar trebui să fie o prevedere mai largă, de exemplu "Solicitant, proprietar al solicitantului sau o companie din cadrul grupului de companii la care Solicitantul este parte".	Se acceptă parțial. Se completează pct 34.1 (h) și pct 34.2 (j) după cum urmează: 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor:																								

a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani; b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;			(h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani <u>sau Solicitantul va prezenta angajamentul privind susținerea tehnică și profesională a tertului conform Anexei nr.13 și documentele și informațiile pentru confirmarea experienței tertului respectiv;</u> 34.2. (j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul <u>sau tertul care depune angajamentul privind susținerea tehnică și profesională conform Anexei nr.13</u> trebuie să prezinte documente justificative: a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani; b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;
Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV V. Termenul limită de depunere a ofertelor ... 30.11.2025	25	5. Calendarul estimativ Calendarul estimativ prevăzut în Anexa 10 este foarte strâns. Va fi dificil pentru solicitanți să depună oferte în termen de o lună (30 noiembrie 2025) în condițiile turbulențelor actuale din piața generatoarelor bazate pe motoare termice, fiind nevoie de timp pentru negocierea unei oferte. Cred că termenul de depunere al ofertelor ar trebui să fie ianuarie 2026.	Se acceptă parțial. Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11.2025 – <u>31.12.2025</u> V Termenul limită de depunere a ofertelor <u>31.12.2025</u>
Anexa 12 SPECIFICAȚIA LICITAȚIEI Specificații generale Termenul limită de lansare a operării comerciale: [31.12.2027]	26	6. Termenul limită de lansare a operării comerciale Anexa 12 prevede la Specificații generale "Termenul limită de lansare a operării comerciale: [31.12.2027]". Cred că acest termen este realizabil în cazul BESS dar foarte puțin probabil să fie atins în cazul ICE unde listele de așteptare se întind pe 2 – 3 ani. Propun să fie termene distincte: 31.12.2027 pentru BESS și 31.12.2029 în cazul ICE.	Se acceptă parțial. Unul din scopurile licitației este de a asigura în timp proxim capacitățile de echilibrare. Astfel, extinderea termenului de prestare a serviciului de echilibrare minimizează efectele scontate. Operatorul de sistem nu realizează activitate comercială și nu face evaluări ale pieței, în special a echipamentelor și alte necesități, bazate pe principiul economiei de piață. Anexa 12 se modifică după cum urmează: 2. Termenul limită de lansare a operării comerciale: [30.06.2028]

25.2. Garanția pentru Ofertă va fi o garanție bancară necondiționată emisă de orice bancă sau instituție financiară internațională recunoscută, din afara Republicii Moldova, care are un rating de credit obligatoriu de cel puțin Baa3, sau de către o bancă din Republica Moldova, conform modelului stabilit în Anexa nr. 4. Garanția pentru Ofertă trebuie să fie valabilă pentru perioada de valabilitate a Ofertei. Garanția pentru Ofertă se depune în format electronic printr-un document scanat sau document electronic semnat cu o semnătură electronică emisă în condițiile Legii nr. 124/2022 privind identificarea electronică și serviciile de încredere. În cazul documentului scanat, Solicitantul va prezenta originalul Garanției pentru ofertă pe suport de hârtie, în ziua ședinței de deschidere a Cererilor.	27	Solicitarea de clarificare nr. 1 În Secțiunea 25.2 se precizează: “Garanția pentru Ofertă trebuie să fie valabilă pentru perioada de valabilitate a Ofertei. Garanția pentru Ofertă se depune în format electronic printr-un document scanat sau document electronic semnat cu o semnătură electronică emisă în condițiile Legii nr. 124/2022 (...)” a. Vă rugăm să confirmați înțelegerea noastră că perioada de valabilitate a ofertei se calculează de la termenul limită de depunere, respectiv 30.11.2025, astfel încât să fie unanimă pentru toți participanții, indiferent de data la care aceștia depun oferta, în intervalul de depunere al ofertelor menționat în Anexa nr. 10. b. Vă rugăm să confirmați înțelegerea noastră cu privire la faptul că documentul depus electronic va fi semnat cu o semnătură electronică emisă în condițiile Legii nr. 124/2022 de către Instituția emitentă și nu de către Solicitant.	Comentariu. a. Valabilitatea ofertei este de 140 de zile după termenul limită de depunere a Ofertelor (140 de zile calendaristice din 31.12.2025). b. În cazul Garanției pentru Ofertă, aceasta urmează a fi semnată de către instituția emitentă.
28.2. Oferta trebuie să fie transmisă în format electronic la adresa: lase@moldelectrica.md sub forma unui document electronic scanat sau a unui document electronic semnat cu semnătură electronică emisă în conformitate cu Legea nr. 124/2022 privind serviciile de identificare electronică și serviciile de încredere. Orice corespondență dintre Solicitanți și OST se face prin intermediul poștei electronice la adresa: lase@moldelectrica.md	28	Solicitarea de clarificare nr. 2 În Secțiunea 28.2 se precizează: “Oferta trebuie transmisă în format electronic la adresa (...)” Vă rugăm să ne comunicați care este dimensiunea maxim admisă pentru oferta, dacă sunt permise transmiteri succesive ale ofertei și care este regula de transmitere a acestora.	Comentariu. Dimensiunea maximă a fișierului atașat este până 50 MB.
33. Deschiderea informațiilor tehnice Informațiile tehnice depuse de Solicitanții declarați admisibili vor fi deschise în cadrul ședinței de deschidere a Ofertelor financiare.	29	Solicitarea de clarificare nr. 3 În Secțiunea 33 se precizează: “Informațiile tehnice depuse de Solicitanții declarați admisibili vor fi deschise în cadrul ședinței de deschidere a Ofertelor financiare” Vă rugăm să confirmați înțelegerea noastră cu privire la faptul că vor avea loc două ședințe, respectiv: una de examinare a	Comentariu. Sunt preconizate două etape de deschidere a ofertei. Etapa 1: Dosarul Cererii Etapa 2: Informațiile tehnice și Dosarul Ofertei financiare

		cererilor și cealaltă de examinare a Informațiilor tehnice și a Ofertelor financiare depuse de Solicitanții declarați admisibili.	
	30	Solicitarea de clarificare nr. 4 Vă rugăm să clarificați dacă, în cadrul procedurii de atribuire, sunt acceptate oferte depuse de un grup de operatori economici (asociere), cu condiția ca în ofertă să fie prezentate în mod clar rolurile, atribuțiile și gradul de participare al fiecărui membru al asocierii, precum și forma de organizare prin care aceștia vor fi înregistrați pentru desfășurarea activității în Republica Moldova. Totodată, vă rugăm să confirmați că liderul asocierii, în situația în care este deja înregistrat în Republica Moldova, poate reprezenta consorțiul în relația cu autoritatea contractantă pe întreaga durată a procedurii și a derulării contractului, fără a fi necesară înregistrarea separată a tuturor membrilor asocierii. De asemenea, vă rugăm să confirmați că cerința privind experiența similară va fi luată în considerare la nivelul întregii asocieri.	Comentariu. În condițiile prezentei licitații, participarea în Consorțiu sau altă formă de asociere nu este prevăzută, dar a fost inclusă posibilitatea prezentării angajamentului terțului, în conformitate cu Anexa 13, inclusă în contextul etapei de consultări publice.
	31	Solicitarea de clarificare nr. 5 În contextul documentației de licitație publicate, vă rugăm respectuos să clarificați modalitatea de demonstrare a experienței similare solicitate pentru calificarea ofertanților. Mai exact, vă rugăm să confirmați că experiența similară poate fi dovedită: • fie de cel puțin unul dintre membrii unei asocieri de operatori economici, în conformitate cu principiul recunoașterii capacităților cumulate ale asocierii; • fie prin susținerea unei alte entități juridice (de exemplu, o firmă din același grup sau un partener extern), care își asumă în mod explicit îndeplinirea cerințelor de experiență printr-un acord de susținere anexat la ofertă. Această abordare este aliniată practicilor Uniunii Europene în materie de achiziții publice, unde este consacrat dreptul operatorilor economici de a invoca capacitățile altor entități pentru a demonstra conformitatea cu cerințele de calificare. Ca referință, menționăm articolul 63 din Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice, care prevede că: „Un operator economic poate, dacă este cazul și pentru o anumită contractare, să se bazeze pe capacitățile altor entități,	Comentariu. În condițiile prezentei licitații, participarea în Consorțiu sau altă formă de asociere nu este prevăzută, dar a fost inclusă posibilitatea prezentării angajamentului terțului, în conformitate cu Anexa 13, inclusă în contextul etapei de consultări publice. Se completează pct 34.1 (h) și pct 34.2 (j) după cum urmează: 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: (h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani sau Solicitantul va prezenta angajamentul privind susținerea tehnică și profesională a terțului conform Anexei nr.13 și documentele și informațiile pentru confirmarea experienței terțului respectiv;

		indiferent de natura relațiilor juridice dintre el și respectivele entități.” Aplicarea acestei prevederi facilitează participarea competitivă atât a operatorilor economici locali, cât și a celor internaționali sau a grupurilor de firme, în conformitate cu principiile nediscriminării, tratamentului egal și proporționalității. Vă rugăm, așadar, să confirmați dacă această interpretare este acceptată în cadrul procedurii curente.	34.2. (j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul <u>sau tertul care depune angajamentul privind susținerea tehnică și profesională conform Anexei nr.13</u> trebuie să prezinte documente justificative: - a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani; - b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;
	32	Solicitarea de clarificare nr. 6 Vă rugăm respectuos să clarificați metodologia de calcul utilizată pentru stabilirea prețurilor plafon menționate în documentația de atribuire. Totodată, solicităm punerea la dispoziție a unor exemple concrete de investiții care au fost luate în considerare la fundamentarea acestor estimări și la adoptarea deciziei privind nivelul prețurilor plafon. În cazul rezervei de stabilizare a frecvenței, RSF, am constatat că prețul plafon propus de către Autoritatea Contractantă este de cca 4,5 ori mai mic decât prețurile stabilite în urma licitațiilor desfășurate în România. Această informație este necesară pentru a asigura o înțelegere corectă a bazei de calcul și pentru a elabora o ofertă conformă și competitivă.	Comentariu. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare;

			- Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; - Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; - Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; - Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> </tbody> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								
Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV Termenul limită de depunere a ofertelor ... 30.11.2025	33	Solicitarea de clarificare nr. 7 Având în vedere complexitatea procedurii și structura documentației de atribuire, propunem modificarea calendarului prevăzut în Anexa nr. 10, prin stabilirea termenului-limită de depunere a ofertelor la data de 31 ianuarie 2026. Solicitarea noastră se întemeiază pe următoarele considerente: - Procedura vizează mai multe servicii distincte, reunite într-o singură licitație, fiecare având un grad ridicat de complexitate tehnică și operațională; - Elaborarea unei oferte conforme impune analize detaliate, dezvoltarea de scenarii tehnice multiple și configurarea adecvată a echipamentelor implicate; - Este necesar timp suplimentar pentru solicitarea, primirea și evaluarea ofertelor furnizorilor și partenerilor implicați, pentru formularea unei propuneri tehnice și financiare complete. Prelungirea termenului de depunere este justificată prin necesitatea de a asigura: - concurență reală și efectivă între ofertanți;	Se acceptă parțial. Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11.2025 – <u>31.12.2025</u> V Termenul limită de depunere a ofertelor <u>31.12.2025</u>																								

		- respectarea principiilor de transparență, egalitate de tratament și proporționalitate, consacrate de Directiva 2014/25/UE a Parlamentului European și a Consiliului; - participarea unui număr mai mare de operatori economici, inclusiv a potențialilor ofertanți internaționali, ceea ce consolidează competitivitatea și legitimitatea procedurii. Considerăm că această ajustare va permite tuturor participanților să elaboreze oferte temeinic fundamentate din punct de vedere tehnic și economic, evitând erori formale cauzate de constrângeri de timp, și va sprijini derularea procedurii în condiții de transparență și corectitudine. Vă rugăm, așadar, să analizați prezenta propunere și, dacă este posibil, să dispuneți prelungirea termenului-limită de depunere a ofertelor până la data de 31.01.2026	
45.2. Garanția de prestare a serviciului de echilibrare va fi pusă la dispoziție de către Solicitantul câștigător în termen de 10 de zile de la semnarea CFCE și va avea valoarea și valabilitatea specificată în respectiva Garanția de prestare a serviciului de echilibrare.	34	Solicitarea nr. 8 Vă rugăm să fiți de acord ca art. 45.2 să fie modificat după cum urmează: Garanția de prestare a serviciului de echilibrare va fi pusă la dispoziție de către Solicitantul câștigător în termen de 10 de zile lucrătoare de la semnarea CFCE și va avea valoarea și valabilitatea specificată în respectiva Garanția de prestare a serviciului de echilibrare	Se acceptă. 45.2. Garanția de prestare a serviciului de echilibrare va fi pusă la dispoziție de către Solicitantul câștigător în termen de 10 de zile lucrătoare de la semnarea CFCE și va avea valoarea și valabilitatea specificată în respectiva Garanție de prestare a serviciului de echilibrare.
35. Informații tehnice 35.1. Informațiile tehnice furnizate de către solicitant va trebui să reflecte capacitatea Solicitantului de a furniza serviciile de echilibrare din capacitati de echilibrare care se vor califica in conformitate cu Codurile și liniile directoare ale rețelelor electrice și cu Procedurile Operaționale ale OST, pentru fiecare tip de serviciu oferat in conformitate cu Anexa 12. 35.2. Pentru a satisface cerința de mai sus, Solicitantul, pe lângă oferirea Informațiilor tehnice relevante, trebuie să prezinte următoarele documente: a) Declarație angajantă emisă de Solicitantul care atestă conformitatea echipamentelor și	35	Solicitarea nr. 9 35.1. Informatiile tehnice furnizate de catre solicitant va trebui sa reflecte capacitatea Solicitantului de a furniza serviciile de echilibrare din capacitati de echilibrare care se var califica in conformitate cu Codurile i liniile directoare ale rețelelor electrice și cu Procedurile Operationale ale OST, pentru fiecare tip de serviciu oferat in conformitate cu Anexa 12. 35.2. Pentru a satisface cerinta de mai sus, Solicitantul, pe langa oferirea Informatiilor tehnice relevante, trebuie sa prezinte urmatoarele documente: a) Declaratie angajanta emisa de Solicitantul care atesta conformitatea echipamentelor și a cu standardele nationale și cerintelor tehnice stabilite în Codurile și liniile directoare ale rețelelor electrice, conform Anexei nr. 5;	Se completează Anexa nr. 5, partea a 2-a, după cum urmează: - se angajează să asigure prestarea serviciilor oferate cu utilizarea instalații noi sau existente cu echipamente fabricate cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice sau instalații de stocare, componente a UFR/GFR și prezentarea dovezilor corespunzătoare, în termen de până la 10 zile lucrătoare, prealabil punerii în funcțiune.

a cu standardele naționale și cerințelor tehnice stabilite în Codurile și liniile directoare ale rețelelor electrice, conform Anexei nr. 5; b) Informațiile tehnice ale Centralelor electrice și/sau Instalațiilor de stocare, componente a UFR/GFR, de la care se va furniza serviciul de echilibrare oferat, conform Anexei nr. 5; c) Planul de acțiuni al solicitantului, care trebuie să includă acțiunile relevante pentru asigurarea furnizării serviciului de echilibrare prin calificarea în calitate de UFR/GFR și înregistrarea pe piața serviciilor de sistem și după caz, piața energiei de echilibrare, conform Anexei nr. 6		b) Informațiile tehnice ale Centralelor electrice și/sau Instalațiilor de stocare, componente a UFR/GFR, de la care se va furniza serviciul de echilibrare oferat, conform Anexei nr. 5; c) Planul de acțiuni al solicitantului, care trebuie să includă acțiunile relevante pentru asigurarea furnizării serviciului de echilibrare prin calificarea în calitate de UFR/GFR și înregistrarea pe piața serviciilor de sistem și după caz, piața energiei de echilibrare, conform Anexei nr. 6 Vă rugăm să considerați introducerea unui nou aliniat alături de cerințele de mai sus, respectiv: i) Dovada ca echipamentul este nou, fabricat cu mai puțin de 36 de luni înainte de punerea în funcțiune a Centralei electrice respective și care nu a mai fost folosit.	
	36	Conform celor menționate în scrisoarea OST reiese că prețurile plafon publicate în Documentația de licitație au fost calculate în baza investiției specifice per tehnologie, inclusiv 800 mii EUR/MW pentru motoare și 600 mii EUR/MW pentru instalații de stocare. În acest context, comunicăm că din informațiile disponibile de la furnizorii de motoare se atestă o investiție specifică mai mare cu cca. 20-30% , ceea ce duce la o creștere a prețului plafon pentru serviciile de echilibrare cu cca. 12-18% (de exemplu, luând în considerație raportul de 60% pentru veniturile din serviciile de sistem, pentru serviciul mFRR-12h în loc de prețul plafon de 190 MDL/h*MW ar urma să fie aplicat 215-227 MDL/h*MW).	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: - Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; - Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani.

			• Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table><tr><td></td><td>RSF</td><td>aFRR, FRR_2h</td><td>mFRR_12h</td></tr><tr><td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr><tr><td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr><tr><td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr><tr><td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr><tr><td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr></table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								
7. Conflictul de interese 7.3. Nu se consideră situație de conflict de interese, faptul că același Solicitantul depune mai multe Oferte în conformitate cu prezenta Documentație de licitație	37	Punctul 7.3. din Documentația de licitație se propune de a se expune în următoarea redacție: „7.3. Nu se consideră situație de conflict de interese: i. depunerea de către același Solicitant a mai multe Oferte în conformitate cu prezenta Documentație de licitație; ii. participarea mai multor Solicitanți în formă de societăți de proiect aparținând aceluiași grup/asociați/acționari.”	Se acceptă parțial. În condițiile prezentei licitații, participarea în Consorțiu sau altă formă de asociere nu este prevăzută, dar a fost inclusă posibilitatea prezentării angajamentului terțui, în conformitate cu Anexa 13, inclusă în contextul etapei de consultări publice.																								

		Acceptarea acestei redacții va permite investitorilor străini care au create pe teritoriul Republicii Moldova mai multe societăți de proiect să participe la licitații anunțate cu diferite societăți create, în dependență de specificul lotului licitat și a fiecărei societăți deținute. Participarea la licitații cu mai multe societăți de proiect ce aparțin aceluiași grup este o practică general recunoscută și nu creează careva conflicte de interese.	
34.2. Documente justificative: Pentru a respecta criteriile de admisibilitate de mai sus, Solicitantul trebuie să prezinte următoarele documente justificative: (a)...(j)	38	După punctul 34.2. din Documentația de licitație se propune de a introduce punctul 34.3., punctele 34.3.-34.4. vor deveni respectiv 34.4. și 34.5.: „34.3. Un Solicitant se poate baza pe acreditările sau experiența unei întreprinderi din grupul de întreprinderi din care face parte pentru a îndeplini criteriile de admisibilitate numai cu condiția să poată demonstra că deține un Control efectiv asupra întreprinderii respective sau este Controlat de către întreprinderea respectivă. În acest scop, acesta va prezenta documente justificare care să confirme existența Controlului, inclusiv, dar fără limitare: extrase din registre de stat, acte constitutive, acorduri între asociați care stabilesc controlul de către Solicitant sau oricare din membrii grupului asupra întreprinderii respective.” Introducerea acestei norme ar permite participarea investitorilor străini la licitații anunțate și implementarea celei mai avansate experiențe pentru proiecte licitate pe teritoriul Republicii Moldova.	Se acceptă parțial. În condițiile prezentei licitații, participarea în Consorțiu sau altă formă de asociere nu este prevăzută, dar a fost inclusă posibilitatea prezentării angajamentului terțului, în conformitate cu Anexa 13, inclusă în contextul etapei de consultări publice. Se completează pct 34.1 (h) și pct 34.2 (j) după cum urmează: 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: (h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani <u>sau Solicitantul va prezenta angajamentul privind susținerea tehnică și profesională a terțului conform Anexei nr.13 și documentele și informațiile pentru confirmarea experienței terțului respectiv;</u> 34.2. (j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul <u>sau terțul care depune angajamentul privind susținerea tehnică și profesională conform Anexei nr.13</u> trebuie să prezinte documente justificative: - a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani; - b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;

Anexa 12 SPECIFICAȚIA LICITAȚIEI Specificații generale Termenul limită de lansare a operării comerciale: [31.12.2027]	39	La pct.2 din <i>Specificații generale</i> din Anexa 12 din Documentația de licitație este prevăzut termenul limită de 31.12.2027 pentru lansarea operării comerciale a capacităților de echilibrare pentru care a fost câștigată licitația ce urmează a fi desfășurată de către OST. Din informațiile comunicate de către furnizorii de motoare, piața respectivă este blocată până la mijlocul anului 2028 din cauza cererii mari din SUA pentru motoare care se preconizează să fie utilizate pentru alimentarea cu energie electrică a centrelor de date. Drept urmare, considerăm că termenul limită menționat ar urma să fie extins până la 31.12.2029.	Se acceptă parțial. Unul din scopurile licitației este de a asigura în timp proxim capacitățile de echilibrare. Astfel, extinderea termenului de prestare a serviciului de echilibrare minimizează efectele scontate. Operatorul de sistem nu realizează activitate comercială și nu face evaluări ale pieței, în special a echipamentelor și alte necesități, bazate pe principiul economiei de piață. Anexa 12 se modifică după cum urmează: 2. Termenul limită de lansare a operării comerciale: [30.06.2028]
	40	În scrisoarea OST este menționat că „pentru produsul mFRR de 12 ore s-a considerat că a livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor s-a considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare”. Astfel, în cazul produselor aFRR și mFRR-2h prețul mediu îl formează motoarele și instalațiile de stocare, pentru ultima tehnologie costul serviciilor prestate fiind mai mic. În consecință, prin prețul plafon anunțat, motoarele sunt dezavantajate din cauza costurilor mai mari în comparație cu instalațiile de stocare. Pentru a elimina acest dezavantaj considerăm oportun ca licitațiile pentru achiziția capacităților de echilibrare să fie organizate pentru fiecare tehnologie în parte.	Nu se acceptă. Achiziția este realizată de către operatorul de sistem pentru servicii oferite acestuia și nu reprezintă expres un proces de majorare de capacitate, deși promovează. Astfel că, obligația de serviciu public conform Hotărârii ANRE nu implică licitarea produselor cu orientarea pe anumite tipuri de tehnologii.
Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV. Perioada de depunere a ofertelor ... 01.11 - 30.11.2025 V. Termenul limită de depunere a ofertelor ... 30.11.2025	41	În Anexa 10 din Documentația de licitație este specificată perioada de depunere a ofertelor 01.11 – 30.11.2025 și termenul limită de depunere a ofertelor 30.11.2025. Astfel, având în vedere complexitatea proiectului aferent unei centrale de echilibrare, considerăm că perioada de depunere a ofertelor și termenul limită respectiv să fie extinse până la data de 31.01.2026. Extinderea termenilor în cauză le va permite participanților la licitație să elaboreze propuneri tehnice și oferte economice solide, să obțină informații cât mai exacte de la furnizori, precum și să respecte cerințele din Documentația de licitație fără careva erori formale. Aceasta va aduce o transparență mai sporită, egalitate de șanse și la participarea unui număr cât mai mare de ofertanți, inclusiv a potențialilor investitori internaționali, consolidând astfel legitimitatea și succesul procesului de licitație.	Se acceptă parțial. Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11.2025 – <u>31.12.2025</u> V Termenul limită de depunere a ofertelor <u>31.12.2025</u>

	42	1. Cu referire la Perioada de valabilitate a Garanției pentru ofertă, care se prezumă a fi o perioadă de 140 de zile calendaristice de la termenul limită de depunere a ofertelor (30.11.2025), venim cu propunerea de a stabili o dată fixă, reieșind din data limită stabilită pentru deschiderea ofertelor și anunțarea câștigătorilor (estimată la data de 31.12.2025)	Nu se acceptă. Valabilitatea ofertei este de 140 de zile după termenul limită de depunere a Ofertelor (140 de zile calendaristice din 31.12.2025).
	43	2. Care sunt criteriile de examinare a Avizelor de racordare prezentate pentru a satisface cerința de fiabilitate a racordării la rețeaua electrică, și în particular, în cazul deținerii inițiale a unui aviz de racordare pentru o unitate de generare cu o anumită tehnologie de producere, care ulterior urmează a fi schimbat pe o altă tehnologie, inclusiv cea de stocare?	Comentariu. Achiziția este realizată de către operatorul de sistem pentru servicii oferite acestuia și nu reprezintă expres un proces orientat pe anumite tipuri de tehnologii. În cazul dat Avizul de racordare nu reprezintă o precondiție pentru participare la licitație, Solicitantul fiind responsabil de implementarea tuturor măsurilor pentru asigurarea furnizării capacității de echilibrare ofertate, inclusiv, după caz, construcția, punerea în funcțiunea, calificarea și înregistrarea pe piețele energiei de echilibrare și de sistem.
34. Criterii de admisibilitate a Solicitantului 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: ... h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani;	44	3. Având în vedere experiența fiabilă a investitorilor străini pentru proiecte de stocare, în eventualitatea unei situații în care acel investitor, nefiind înregistrat în Republica Moldova, dorește să participe la o astfel de licitație, în comun cu un participant autohton (rezident) la piața de energie electrică, dar care nu este eligibil conform pct. 34.1, lit. h), și nu are o experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani. În circumstanța enunțată, cum urmează a fi aplicat criteriul de eligibilitate și cine din cei doi membri ai consorțiului urmează să depună oferta de participare	Comentariu. În condițiile prezentei licitații, participarea în Consorțiu sau altă formă de asociere nu este prevăzută, dar a fost inclusă posibilitatea prezentării angajamentului terțului, în conformitate cu Anexa 13, inclusă în contextul etapei de consultări publice. Se completează pct 34.1 (h) și pct 34.2 (j) după cum urmează: 34.1. Pentru a participa la procedura de licitație, Solicitantul trebuie să respecte prevederile prezentei Documentații de licitație și să depună documentele și informațiile necesare, pentru confirmarea următoarelor: (h) Solicitantul trebuie să aibă experiență în dezvoltarea și operarea Centralelor electrice sau Instalațiilor de stocare cu o capacitate instalată mai mare sau cel puțin egală cu 1 (un) MW de capacitate instalată, implementate în ultimii 7 ani <u>sau Solicitantul va prezenta angajamentul privind susținerea tehnică și profesională a terțului conform Anexei nr.13 și documentele și informațiile pentru confirmarea experienței terțului respectiv;</u>

			34.2. (j) Pentru a demonstra experiența tehnică anterioară, Solicitantul <u>sau terțul care depune angajamentul privind susținerea tehnică și profesională conform Anexei nr.13</u> trebuie să prezinte documente justificative: - a lista de Centrale electrice sau Instalații de stocare care au fost dezvoltate de către Solicitant în ultimii 7 ani; - b certificate valabile de punere în funcțiune sau orice alt document similar, inclusiv act de delimitare, act de corespundere sau declarația electricianului autorizat;
	45	I. OBIECTUL CLARIFICĂRILOR Prezentele observații sunt formulate în contextul comunicatului informativ al Î.S. „Moldelectrica” (https://www.moldelectrica.md/ro/electricity/procurement_auction), prin care a fost prelungită perioada de clarificări referitoare la documentația de licitație cu privire la achiziția capacităților de echilibrare de la potențiali furnizori de servicii de echilibrare. Solicitantul formulează prezentele comentarii și obiecții cu privire la stabilirea prețului plafon de 330 lei/h*MW (fără TVA) pentru toate intervalele de timp RSF-00-04, RSF-04-08, RSF-08-12, RSF-12-16, RSF-16-20, RSF-20-24	Se ia act.
	46	II. OBSERVAȚII GENERALE PRIVIND METODOLOGIA DE STABILIRE A PREȚULUI PLAFON 2.1. Lipsa unei justificări economice și metodologice Conform secțiunii 22 din documentație, Moldelectrica stabilește că „Prețul serviciului de echilibrare nu poate depăși Prețul plafon”, iar ofertele care depășesc plafonul vor fi respinse. Totuși, documentația nu oferă nicio explicație privind fundamentarea acestui plafon, nici prin referință la costurile reale ale serviciului de echilibrare, nici printr-un studiu de piață sau printr-un mecanism de ajustare bazat pe evoluția costurilor tehnologice, a prețului energiei sau a ratei inflației. Lipsa unei justificări economice transparente contravine art. 3 alin. (2) lit. f) din Legea energiei electrice (invocată chiar în documentație), care impune asigurarea accesului liber și nediscriminatoriu la piața energiei electrice și a unui cadru de concurență echitabil, în care întreprinderile electroenergetice	Comentariu. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră;

		sunt supuse unui tratament, unor norme și tarife transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special în ceea ce privește responsabilitatea pentru echilibrare, accesul la piața angro a energiei electrice, accesul la date, procesele de schimbare și regimurile de facturare, precum și, după caz, în ceea ce privește licențierea.	• Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table><tr><td></td><td>RSF</td><td colspan="2">aFRR, FRR_2h</td><td>mFRR_12h</td></tr><tr><td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>1.0</td></tr><tr><td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td><td>0.6</td></tr><tr><td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td colspan="2">168</td><td>240</td></tr><tr><td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td colspan="2">200</td><td>280</td></tr></table>		RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0	Timp returnare investiție	3	6	5	6	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280
	RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h																													
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0																													
Timp returnare investiție	3	6	5	6																													
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6																													
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240																													
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280																													
47	2.2. Uniformizarea nejustificată a plafonului între zonele de timp în Anexa nr, 12, prețul plafon de 330 MDL este aplicat identic pentru toate intervalele RSF (00-04,04-08, 08-12,12-16,16-20, 20-24). Această uniformizare ignoră diferențele de profil de consum și costurile de disponibilitate tehnică între orele de vârf și cele de minimă sarcină. În orele de vârf (08:00-20:00), costurile de generare, pierderile de rețea și disponibilitatea capacităților de reglaj sunt semnificativ mai mari, Aplicarea aceluiași plafon zi/noapte duce la o subevaluare artificială a costului real al serviciului și creează o distorsiune în stimularea furnizorilor să participe	Se ia act.																															

	48	2.3. Analiza costurilor pe termen lung În conformitate cu prevederile documentației de licitație, perioada de achiziție a capacităților de echilibrare se extinde până la data de 31 decembrie 2030, ceea ce presupune un angajament contractual de peste cinci ani. Totodată, termenul limită pentru punerea în operare comercială a instalațiilor este stabilit pentru 31 decembrie 2027, iar perioada de implementare și investiții necesare se estimează pentru intervalul 2025-2027. Din perspectiva economică și financiară, stabilirea unui preț plafon de 330 MDL/h-MW face ca modelul investițional să devină nesustenabil. La acest nivel de tarif, rata internă de rentabilitate (ROI) pentru proiectele care implică implementarea sistemelor de control automat al generării (AGC) și infrastructura asociată devine insuficientă, iar perioada de recuperare a investiției depășește 15 ani, ceea ce este incompatibil cu durata de contract prevăzută. De asemenea, contractele propuse nu conțin niciun mecanism de indexare a prețurilor pe durata de peste cinci ani, ceea ce expune furnizorii la un risc semnificativ de inflație și la volatilitatea economică preconizată pentru perioada 2025-2030. În aceste condiții, veniturile din prestarea serviciilor de echilibrare se vor eroda constant în termeni reali, diminuând substanțial atractivitatea investiției. Mai mult, costul de capital pentru finanțarea acestor proiecte în Republica Moldova este ridicat, cu rate ale dobânzii situate între 15% și 20%, ceea ce nu este acoperit de nivelul plafonului actual. Prin urmare, prețul de 330 MDL/h*MW nu asigură o rentabilitate minimă pentru investițiile necesare și nu creează condițiile economice pentru participarea efectivă a operatorilor privați la dezvoltarea capacităților de echilibrare.	Se ia act.
	49	2.4. Cerințe tehnice superioare pentru RSF Conform documentației de licitație, produsele de tip RSF (rezervă pentru stabilizarea frecvenței) presupun respectarea unor cerințe tehnice superioare față de alte tipuri de rezerve de echilibrare, în special, furnizorii trebuie să obțină calificarea conform Procedurii Operaționale „Verificarea cerințelor și performanțelor tehnice de calificare pentru asigurarea rezervei de stabilizare a frecvenței (RSF)”, ceea ce implică respectarea unor standarde stricte de performanță și disponibilitate. Aceste cerințe includ funcționarea continuă în regim de reglaj automat al frecvenței, precum și menținerea disponibilității	Se ia act.

		operaționale 24/7, fără întreruperi. Din aceste condiții decurge necesitatea unor costuri de operare și mentenanță mult mai ridicate decât în cazul altor servicii de sistem. Pentru a asigura conformitatea și fiabilitatea serviciului, operatorii trebuie să dispună de personal tehnic calificat permanent, capabil să monitorizeze și să intervină în timp real asupra echipamentelor. De asemenea, sunt necesare programe frecvente de mentenanță preventivă, pentru menținerea stabilității parametrilor de reacție ai sistemelor de reglaj. Pe lângă acestea, documentația impune cerințe privind infrastructura de comunicații redundante, capabilă să asigure transferul constant și sigur al datelor către operatorul de sistem, precum și certificări și teste periodice pentru confirmarea performanțelor tehnice ale instalațiilor calificate. Toate aceste elemente determină costuri operaționale și investiționale semnificative, care nu sunt acoperite prin plafonul de 330 MDL/h*MW, iar menținerea unui nivel de preț atât de redus nu permite recuperarea cheltuielilor aferente respectării cerințelor tehnice impuse de OST.	
45.4. Garanția de prestare a serviciului de echilibrare trebuie să fie stabilită în lei moldovenești și să aibă o sumă minimă disponibilă pentru tragere valoarea maximă între suma de 1 000 000 lei moldovenești și valoarea calculată în baza valorii de 40 lei moldovenești /kW/h pentru fiecare kW din Capacitatea contractată și fiecare oră din Zonele de timp corespunzătoare Capacității contractate. La calculul Garanției de prestare a serviciului de echilibrare, pentru fiecare oră, Capacitatea contractată va corespunde valorii cumulative a tuturor Capacităților de echilibrare pentru toate Loturile din cadrul Ofertei câștigătoare, pentru ora respectivă, conform Zonelor de timp indicate în Ofertă pentru fiecare Lot. Pentru o Ofertă cu Capacitatea contractată cumulativă de 10 MW depusă pentru toate Zonele de timp (24 ore), valoarea Garanției va fi de 9 600 000 lei moldovenești.	50	2.5. Garanții financiare oneroase Conform articolului 45.4 din documentația de licitație, garanția de prestare a serviciului de echilibrare impusă de operatorul sistemului de transport are un caracter extrem de oneros pentru participanți. Furnizorii sunt obligați să constituie o garanție pentru prestarea serviciului de echilibrare în cuantum de minimum 1.000.000 MDL sau, alternativ, în valoare de 40 MDL/kW/h, multiplicată cu capacitatea ofertată și numărul de ore aferente. Această formulă conduce, de exemplu, la o garanție totală de 9.600.000 MDL pentru o capacitate de 10 MW oferită pe 24 de ore — o sumă considerabilă raportată la volumul estimat al veniturilor din contract. Această cerință generează un impact financiar semnificativ, întrucât costul anual al garanției bancare se situează în medie între 3% și 5% din valoarea garantată, ceea ce înseamnă o cheltuială anuală suplimentară de aproximativ 288.000-480.000 MDL. Raportat la nivelul actual al prețului plafon de 330 MDL/h*MW, acest cost reprezintă între 15% și 25% din venitul anual potențial al furnizorului. Prin urmare, nivelul ridicat al garanțiilor financiare impuse reduce semnificativ randamentul economic al proiectelor și îngreunează accesul operatorilor privați la piața serviciilor de	Comentariu. Valoarea propusă inițială este estimată de a nu depăși 6,25% din investiție și este la nivel comparabil cu garanția pentru Avizul de Racordare, fiind menținut un echilibru prevăzut în mecanismul de restituire a garanției pentru Avizul de Racordare, conform Legii 164/2025.

		echilibrare. În lipsa unei corelări între valoarea garanțiilor și veniturile reale potențiale, se creează un dezechilibru economic care afectează competitivitatea și descurajează participarea furnizorilor de dimensiune medie.	
4. Principii cheie Prezenta procedură de licitație are ca obiectiv promovarea majorării nivelului de flexibilitate a sistemului electroenergetic național prin încurajarea prestării serviciilor de echilibrare prin: 1) asigurarea funcționării sigure, fiabile și eficiente a sistemului electroenergetic în vederea atingerii obiectivului de securitate energetică a Republicii Moldova; 2) respectarea cerințelor ENTSO – E de funcționare în regim interconectat din cadrul zonei sincrone a Europei Continentale; 3) asigurarea unei piețe de servicii de sistem și a unei piețe de energie de echilibrare funcționale, în conformitate cu Regulile pieței energiei electrice și Hotărârea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr.561 din 29.09.2025 privind impunerea operatorului sistemului de transport al energiei electrice Î.S. „Moldelectrica” a obligației temporare de serviciu public de achiziție a capacităților de echilibrare prin alte mecanisme decât mecanismul de piață;	51	2.6. Neconcordanță cu obiectivele pieței competitive și principiile ENTSO-E În secțiunea 4 („Principii cheie”), Moldelectrica afirmă că scopul procedurii este „promovarea majorării nivelului de flexibilitate a sistemului electroenergetic național” și „asigurarea unei piețe funcționale de servicii de sistem”. Totuși, prin impunerea unui plafon fix unic: Se limitează competiția reală între furnizorii de servicii, eliminând stimulentele pentru investiții noi în echilibrare (instalații de stocare, tehnologii cu reacție rapidă); Se reduce atractivitatea financiară a participării la piața serviciilor auxiliare, în contradicție cu scopul de extindere a bazei de furnizori. Conform practicilor europene ENTSO-E, prețurile serviciilor de echilibrare sunt determinate prin mecanisme de piață, nu prin plafon fix, iar orice limitare trebuie să fie justificată de considerente de siguranță sau stabilitate financiară, ceea ce lipsește complet din documentație	Comentariu. În condițiile în care piața de energie electrică din RM nu asigură un nivel de lichiditate, în special pentru piața energiei de echilibrare și piața serviciilor de sistem, în care lipsesc în totalitate prestatori de servicii de echilibrare, există riscul monopolizării pieței și consecințe nefaste asupra participanților la piața energiei electrice și consumatorilor finali. În momentul atingerii unui nivel de lichiditate pe piața energiei de echilibrare și piața serviciilor de sistem, plafoanele respective vor putea fi revizuite.
	52	2.7. Impactul economic negativ și riscul de dezechilibru structural Prețul de 330 MDL/h*MW: • Nu acoperă costurile reale de operare, întreținere și amortizare ale instalațiilor eligibile UFR/GFR; • Poate descuraja participarea unor capacități strategice (centrale convenționale sau stocare), ceea ce reduce rezerva efectiv disponibilă de echilibrare;	Se ia act.

		Prețul plafon trebuie să reflecte costul marginal al serviciului, incluzând costurile de disponibilitate și menținere a echipamentului, altfel rezultă o ofertă inefficientă și nesustenabilă financiar	
	53	III. Concluzie Pe baza documentației analizate, se constată ca nu există o justificare tehnico-economică transparentă pentru stabilirea unui plafon unic de 330 MDL/h*MW aplicabil produselor de tip RSF. Menținerea acestei valori în forma actuală prezintă riscuri semnificative pentru buna funcționarea pieței serviciilor de echilibrare. În primul rând, un plafon fix și uniform conduce la denaturarea concurenței, întrucât descurajează participarea furnizorilor care trebuie să suporte costuri mai ridicate de operare și investiție. În al doilea rând, un asemenea nivel de preț reduce disponibilitatea reală a serviciilor de echilibrare, afectând capacitatea OST de a asigura rezervele necesare. În consecință, această abordare poate genera riscuri pentru stabilitatea și siguranța sistemului electroenergetic național (SEN). Menținerea prețului plafon de 330 MDL/h-MW pentru serviciile RSF este deosebit de problematică în contextul în care investițiile necesare sunt substanțiale, durata contractuală depășește cinci ani, penalitățile pentru neexecutare ating 100% din valoarea contractului, iar cerințele tehnice impuse furnizorilor sunt superioare altor tipuri de rezerve. Aceste condiții creează un dezechilibru structural între obligațiile impuse și remunerația oferită. În consecință, implementarea licitației în forma actuală va conduce, aproape inevitabil, la o participare redusă sau chiar inexistentă din partea operatorilor eligibili. Aceasta ar putea compromite siguranța SEN prin lipsa capacităților de rezervă RSF și ar impune, în final, reluarea procedurii de licitație în condiții mai costisitoare pentru OST și pentru sistemul energetic în ansamblu. Având în vedere aceste argumente, solicităm revizuirea urgentă a prețurilor plafon, în conformitate cu propunerile tehnico-economice prezentate, pentru a asigura o piață funcțională, competitivă și sustenabilă a serviciilor de echilibrare	Se ia act.
	54	Având în vedere argumentele tehnice, economice și financiare expuse anterior, solicităm revizuirea urgentă a prețului plafon pentru serviciile RSF, prin majorarea acestuia cu cel puțin 400% față de nivelul actual de 330 MDL/h-MW, astfel încât valoarea	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează:

		finală să reflecte costurile reale de investiție, operare și mentenanță, precum și să asigure o participare competitivă și sustenabilă a furnizorilor la procedura de licitație. Mizăm pe deschiderea și atitudinea constructivă a ÎS „Moldelectrica” și suntem deschiși spre a prezenta argumente suplimentare aferent plafonului stabilit.	RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • S-a considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; • Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; • Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD.
--	--	--	--

			<table> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																								
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																								
Timp returnare investiție	3	6	5																								
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																								
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																								
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																								
	55	I. Introducere În baza comunicatului oficial emis de Î.S. „Moldelectrica” privind prelungirea termenului pentru depunerea clarificărilor referitoare la documentația de licitație, prezentăm observațiile noastre asupra nivelului plafonului de preț de 330 MDL/h-MW, aplicat uniform tuturor produselor și intervalelor orare aferente serviciilor de echilibrare (RSF). Analiza (tehnico-economică efectuată de compania noastră relevă faptul că această valoare nu reflectă costurile reale de furnizare, nu asigură viabilitatea financiară a investițiilor și este incompatibilă cu obiectivele de funcționare sigură și competitivă a sistemului electroenergetic.	Se ia act.																								
	56	II. Observații și considerente economice 1. Lipsa fundamentului economic și a unei metodologii publice de calcul Documentația nu prezintă o justificare privind modul de determinare a plafonului, parametrii de referință utilizați și ipotezele economice avute în vedere. În lipsa unei baze obiective de calcul, valoarea plafonului pare arbitrară și nu ține cont de costurile efective ale echipamentelor, de evoluția prețurilor pe piața energiei și nici de rata inflației din perioada de implementare a proiectelor.	Se ia act.																								
	57	2. Perioada contractuală extinsă și riscurile aferente Durata prevăzută a contractelor, de peste cinci ani (până în 2030), combinată cu absența unui mecanism de indexare a prețurilor, expune furnizorii la un risc ridicat de depreciere economică. În contextul actual, caracterizat prin fluctuații de prețuri și dobânzi de finanțare de 15-20%, menținerea plafonului de 330 MDL/h MW reduce dramatic atractivitatea investițiilor. În aceste condiții, perioada de recuperare a investiției în infrastructura necesară (inclusiv sisteme AGC, echipamente de reglaj și comunicații) depășește durata contractuală, făcând proiectele neviabile.	Se ia act.																								

	58	3. Complexitatea tehnică ridicată a serviciilor RSF Serviciile RSF impun cerințe tehnice exigente: reacție rapidă la variațiile de frecvență, disponibilitate operațională 24/7, redundanță a comunicațiilor și personal calificat permanent. Pentru îndeplinirea acestor obligații sunt necesare investiții semnificative în echipamente modeme, mentenanță preventivă frecventă și certificări periodice. Toate aceste costuri suplimentare nu sunt acoperite de plafonul actual, care rămâne sub nivelul minim de sustenabilitate operațională.	Se ia act.
	59	4. Nivelul disproporționat al garanțiilor financiare Documentația prevede constituirea unor garanții de prestare în cuantum de cel puțin 1.000.000 MDL sau de 40 MDL/kW/h, multiplicat cu capacitatea și numărul de ore oferite. Pentru o instalație de 10 MW pe durata unei zile, aceasta echivalează cu o garanție de peste 9.600.000 MDL, generând costuri bancare anuale între 3% și 5%. Aceste cheltuieli suplimentare pot depăși 20% din veniturile anuale potențiale ale operatorului, diminuând semnificativ randamentul economic al activității.	Comentariu. Valoarea propusă inițială este estimată de a nu depăși 6,25% din investiție și este la nivel comparabil cu garanția pentru Avizul de Racordare, fiind menținut un echilibru prevăzut în mecanismul de restituire a garanției pentru Avizul de Racordare, conform Legii 164/2025.
	60	5. Incompatibilitate cu principiile pieței concurențiale și practicile europene Un plafon fix, aplicat uniform tuturor intervalelor orare și participanților, contravine principiilor unei piețe deschise și competitive. În standardele ENTSO-E, prețurile serviciilor de echilibrare sunt determinate prin mecanisme dinamice de piață, reflectând cererea, oferta și condițiile de operare. Lipsa acestei flexibilități încalcă principiile proporționalității și eficienței economice și limitează participarea furnizorilor privați.	Comentariu. În condițiile în care piața de energie electrică din RM nu asigură un nivel de lichiditate, în special pentru piața energiei de echilibrare și piața serviciilor de sistem, în care lipsesc în totalmente prestatori de servicii de echilibrare, există riscul monopolizării pieței și consecințe nefaste asupra participanților la piața energiei electrice și consumatorilor finali. În momentul atingerii unui nivel de lichiditate pe piața energiei de echilibrare și piața serviciilor de sistem, plafoanele respective vor putea fi revizuite.
	61	III. Consecințe posibile Menținerea nivelului actual al plafonului va avea consecințe directe asupra pieței serviciilor de echilibrare, printre care: • reducerea semnificativă a interesului economic pentru participare; • diminuarea disponibilității reale de rezerve RSF; • afectarea siguranței sistemului electroenergetic național; • riscul relitării ulterioare a produselor la costuri mult mai ridicate pentru OST și consumatori.	Comentariu: În condițiile în care piața de energie electrică din RM nu asigură un nivel de lichiditate, în special pentru piața energiei de echilibrare și piața serviciilor de sistem, în care lipsesc în totalmente prestatori de servicii de echilibrare, există riscul monopolizării pieței și consecințe nefaste asupra participanților la piața energiei electrice și consumatorilor finali. În momentul atingerii unui nivel de lichiditate pe piața energiei de echilibrare și piața serviciilor de sistem, plafoanele respective vor putea fi revizuite.

	62	IV. Solicitare Având în vedere toate elementele tehnice, financiare și de reglementare expuse, solicităm revizuirea urgentă a valorii plafonului stabilit pentru serviciile RSF. Propunem majorarea acestuia cu minimum 300% față de nivelul actual, pentru a corela remunerația oferită cu costurile reale de investiție, operare și conformare tehnică. Această ajustare este esențială pentru asigurarea unei piețe funcționale, atractive și sustenabile, capabile să contribuie la securitatea energetică a Republicii Moldova și la integrarea acesteia în standardele pieței europene. Așteptăm cu nerăbdare răspunsul dumneavoastră și rămânem la dispoziție pentru orice detalii suplimentare.	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: • Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; • Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. • Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; • Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare - 33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; • Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; • Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare;
--	----	---	---

			- Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; - Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; - Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table border="1"> <thead> <tr> <th></th><th>RSF</th><th>aFRR, FRR_2h</th><th>mFRR_12h</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td></tr> <tr> <td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td></tr> <tr> <td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td></tr> <tr> <td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td>168</td><td>240</td></tr> <tr> <td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td>200</td><td>280</td></tr> <tr> <td></td><td></td><td></td><td></td></tr> </tbody> </table>		RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	Timp returnare investiție	3	6	5	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280				
	RSF	aFRR, FRR_2h	mFRR_12h																												
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6																												
Timp returnare investiție	3	6	5																												
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33																												
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168	240																												
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200	280																												
	63	În vederea asigurării unei participări cât mai mari din partea potențialilor furnizori de servicii de echilibrare, Agenția reiterează propunerea expusă în cadrul ședinței de clarificări din data de 10.10.2025, și anume de extindere a perioadei de depunere a ofertelor până la 31 decembrie 2025. Termenul limită actual de 30 noiembrie 2025 se consideră a fi prea restrâns și respectiv insuficient pentru a asigura participarea cât mai mare a potențialilor furnizori de servicii de echilibrare, mai ales a celor din străinătate, astfel fiind necesară extinderea perioadei de depunere a ofertelor.	Se acceptă. Anexa 10 CALENDARUL ESTIMATIV IV Perioada de depunere a ofertelor 01.11.2025 – <u>31.12.2025</u> V Termenul limită de depunere a ofertelor <u>31.12.2025</u>																												
	64	1. Technical and Financial Observations After a detailed review of the tender documentation, we respectfully request clarification and offer constructive feedback on several economic assumptions that appear to underlie the price caps and investment expectations. a. Capital Cost Assumptions The total cost per installed megawatt (MW) appears to be estimated at approximately 0.8 million euros (M€). We would highly appreciate clarification regarding the methodology or statistical source supporting this estimation. Our analysis, prepared in collaboration with one of the most experienced global gas-fired generator and battery OEM suppliers, reflects an investment level closer to 3.0 M€/MW.	Se ia act.																												

		This figure accounts for current equipment prices, logistics, compliance with EU emission standards, site preparation, grid integration, and commissioning. The difference between 0.8 M€/MW and 3.0 M€/MW represents a critical factor that impacts the viability of new balancing capacity investments.	
	65	b. Return on Investment (ROI) Horizon The tender documentation implies a 5-year ROI horizon from launch. While such a timeline might be achievable in mature and predictable markets, it poses significant challenges in the Moldovan context. Specifically, Moldova is a market with no historical balancing performance data, which elevates investment risk. Given the country's current macroeconomic conditions, regulatory environment, and financing structure, the Weighted Average Cost of Capital (WACC) for private-sector participants is considerably higher than in Western European markets. Therefore, a <5-year ROI is likely not a bankable scenario under the existing risk parameters.	Se ia act.
	66	c. Operating Profile The financial model within the tender appears to assume continuous 24-hour, 7-day operations. However, based on our analysis of actual consumption patterns, historical load data, and balancing product demand, a more realistic, while still optimistic, scenario of 8 hours per day of operation, spread over seven days per week. This adjustment more accurately reflects the system's diurnal demand variability and reserve activation probability, ensuring more credible financial projections.	Se ia act.
	67	2. Technology Overview and Value Proposition Our solution employs American-manufactured natural gas reciprocating engines, such as Caterpillar G3520 and equivalent models, which offers Moldova: • Rapid-response, modular balancing capacity capable of sub-minute activation; • High operational efficiency (45-48%) and low lifecycle emissions; • Remote dispatchability and SCADA integration, compatible with Moldelectrica's digital control systems;	Se ia act.

		- Hybridization potential with renewable and storage assets; - Fuel flexibility, supporting operation on pipeline gas, compressed natural gas (CNG), or biogas. These technologies enable enhanced grid stability, reduced imbalance penalties, and greater operational resilience, forming a scalable backbone for Moldova’s transition toward a regional, interoperable energy market.																																																													
	68	3. Recommended Adjustments to Price Caps To ensure the financial sustainability of new balancing investments under realistic capital and operating conditions, we respectfully propose revised price caps that reflect the true cost of high-efficiency, quick-start modular generation. Lot #1 - RSF (Frequency Containment Reserve) <table><tr><th>Product</th><th>Time Zone (EET)</th><th>Direction</th><th>Capacity (MW)</th><th>Current Cap</th><th>Proposed Cap</th></tr><tr><td>RSF (all periods)</td><td>00:00-24:00</td><td>Symmetric</td><td>±6</td><td>330</td><td>650</td></tr></table> Lot #2 - RRFa (Automatic Frequency Restoration Reserve - Increase) <table><tr><th>Product</th><th>Time Zone (EET)</th><th>Direction</th><th>Capacity (MW)</th><th>Current Cap</th><th>Proposed Cap</th></tr><tr><td>RRFa-U</td><td>00:00-24:00</td><td>Increase</td><td>35</td><td>140</td><td>270</td></tr></table> Lot #3 - RRFa (Automatic Frequency Restoration Reserve - Reduction) <table><tr><th>Product</th><th>Time Zone (EET)</th><th>Direction</th><th>Capacity (MW)</th><th>Current Cap</th><th>Proposed Cap</th></tr><tr><td>RRFa-D</td><td>00:00-24:00</td><td>Reduction</td><td>35</td><td>140</td><td>270</td></tr></table> Lot #4 - RRFm (Manual Frequency Restoration Reserve - Increase, 12h) <table><tr><th>Product</th><th>Time Zone (EET)</th><th>Direction</th><th>Capacity (MW)</th><th>Current Cap</th><th>Proposed Cap</th></tr><tr><td>RRFm-U-12H</td><td>00:00-12:00 / 12:00-24:00</td><td>Increase</td><td>80</td><td>190</td><td>370</td></tr></table> Lot #5 - RRFm (Manual Frequency Restoration Reserve - Increase, 2h) <table><tr><th>Product</th><th>Time Zone (EET)</th><th>Direction</th><th>Capacity (MW)</th><th>Current Cap</th><th>Proposed Cap</th></tr><tr><td>RRFm-U-2H</td><td>00:00-24:00</td><td>Increase</td><td>40</td><td>140</td><td>270</td></tr></table>	Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap	RSF (all periods)	00:00-24:00	Symmetric	±6	330	650	Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap	RRFa-U	00:00-24:00	Increase	35	140	270	Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap	RRFa-D	00:00-24:00	Reduction	35	140	270	Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap	RRFm-U-12H	00:00-12:00 / 12:00-24:00	Increase	80	190	370	Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap	RRFm-U-2H	00:00-24:00	Increase	40	140	270	Se acceptă parțial. Ca urmare argumentelor prezentate în cadrul consultărilor, prețurile au fost ajustate după cum urmează: RSF – 770 MDL/h*MW; aFRR la creștere – 200 MDL/h*MW; aFRR la reducere – 200 MDL/h*MW; mFRR_2h la creștere – 200 MDL/h*MW; mFRR_12h la creștere – 280 MDL/h*MW; mFRR la reducere – 200 MDL/h*MW. Pentru estimarea prețurilor plafon pentru serviciile de capacitate de echilibrare sau considerat următoarele: - Investiția specifică. Pentru centrale electrice cu motoare sa considerat investiția specifică la nivelul 1.0 mln. EURO, iar pentru instalații de stocare la nivelul 0.6 mln. EURO; - Timpul de returnare a investiției. Ținând contul de timpul de viață, pentru centrale electrice cu motoare sa considerat timpul de recuperare la nivelul de 6 ani, iar pentru instalații de stocare – 5 ani; Pentru produsul RSF timpul de recuperare sa considerat 3 ani. - Sa considerat livrarea zilnică a serviciului pe fiecare oră; - Raportul din veniturile obținute din piața serviciilor de sistem și piața energiei electrice. Pentru centrale electrice cu motoare raportul sa considerat la nivelul 60% din piața serviciilor de sistem și 40% din piața energiei de echilibrare, iar pentru instalații de stocare -
Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap																																																										
RSF (all periods)	00:00-24:00	Symmetric	±6	330	650																																																										
Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap																																																										
RRFa-U	00:00-24:00	Increase	35	140	270																																																										
Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap																																																										
RRFa-D	00:00-24:00	Reduction	35	140	270																																																										
Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap																																																										
RRFm-U-12H	00:00-12:00 / 12:00-24:00	Increase	80	190	370																																																										
Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap																																																										
RRFm-U-2H	00:00-24:00	Increase	40	140	270																																																										

		Lot #6 - RRFm (Manual Frequency Restoration Reserve - Reduction, 2h) <table><tr><td>Product</td><td>Time Zone (EET)</td><td>Direction</td><td>Capacity (MW)</td><td>Current Cap</td><td>Proposed Cap</td></tr><tr><td>RRFm-D-2H</td><td>00:00-24:00</td><td>Reduction</td><td>40</td><td>140</td><td>270</td></tr></table> These adjusted values create the foundation for a bankable and sustainable market, aligning Moldova’s tariff structure with realistic CAPEX, OPEX, and financial risk parameters.	Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap	RRFm-D-2H	00:00-24:00	Reduction	40	140	270	33% din piața serviciilor de sistem și 66% din piața energiei de echilibrare; Pentru produsul RSF raportul este 100% din piața serviciilor de sistem; - Pentru produsul mFRR de 12 ore sa considerat ca livrat din centrale electrice cu motoare, iar pentru restul produselor sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; - Pentru produsul RSF sa considerat prețul mediu din centrale electrice cu motoare și instalații de stocare; - Pentru prețurile plafon sa considerat un coeficient de 1.2 față de prețurile calculate în baza costurilor specifice; - Numărul de zile de prestarea a serviciului sa considerat la nivelul 347 zile pe an; - Raportul MDL/USD sa considerat la nivelul 20 MDL pentru 1 USD. <table><tr><td></td><td>RSF</td><td colspan="2">aFRR, FRR_2h</td><td>mFRR_12h</td></tr><tr><td>Investiția specifică, mln. EURO</td><td>1.0</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>1.0</td></tr><tr><td>Timp returnare investiție</td><td>3</td><td>6</td><td>5</td><td>6</td></tr><tr><td>Raport PSS/PEE</td><td>1.0</td><td>0.6</td><td>0.33</td><td>0.6</td></tr><tr><td>Preț calculat, MDL/h*MW</td><td>640</td><td colspan="2">168</td><td>240</td></tr><tr><td>Preț plafon propus, MDL/h*MW</td><td>770</td><td colspan="2">200</td><td>280</td></tr></table>		RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h	Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0	Timp returnare investiție	3	6	5	6	Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6	Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240	Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280
Product	Time Zone (EET)	Direction	Capacity (MW)	Current Cap	Proposed Cap																																								
RRFm-D-2H	00:00-24:00	Reduction	40	140	270																																								
	RSF	aFRR, FRR_2h		mFRR_12h																																									
Investiția specifică, mln. EURO	1.0	1.0	0.6	1.0																																									
Timp returnare investiție	3	6	5	6																																									
Raport PSS/PEE	1.0	0.6	0.33	0.6																																									
Preț calculat, MDL/h*MW	640	168		240																																									
Preț plafon propus, MDL/h*MW	770	200		280																																									
	69	4. Long-Term Economic Benefits While our technology entails higher upfront investment, its economic efficiency over a 15-20-year lifecycle generates superior national and investor outcomes: - Higher Fuel Efficiency: 10-12% improvement versus legacy units; - Reduced Maintenance Costs: 25-30% O&M savings through predictive diagnostics; - Flexible Operation: Modular design enabling partial-load balancing; - Lower Emissions: Compliance with EU Stage V standards; - Lower LCOE: Levelized cost reductions over lifecycle due to extended operating hours, reliability, and efficiency gains. This approach supports Moldova’s long-term goal of energy security, economic resilience, and integration with regional energy markets.	Se ia act.																																										